

ZAJEDNICA SAVEZA OSOBA S INVALIDITETOM HRVATSKE

Analiza rezultata istraživanja o utjecaju energetske krize na osobe s invaliditetom

Zagreb, 2024.

Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske – SOIH, u okviru Razvojne suradnje u području centara znanja za društveni razvoj u 2023., uz financijsku potporu Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva provodi anketno ispitivanje u svrhu dobivanja podataka o utjecaju energetske krize na osobe s invaliditetom.

Istraživanje je imalo za cilj prikupiti informacije i uvid za razumijevanje specifičnih izazova i poteškoća s kojima se osobe s invaliditetom suočavaju tijekom energetskih kriza. To uključuje probleme povezane s pristupačnošću, zdravljem i općom dobrobiti. Rast cijena energije diljem Europe ima veliki utjecaj na živote najosjetljivijih društvenih skupina, među kojima su osobe s invaliditetom zasigurno jedna od najviše pogođenih skupina, s obzirom na veće izdatke za osnovna dobra i usluge, kao što su grijanje, specijalizirana oprema, pristupačan prijevoz, specijalizirana hrana i terapije.

Odabir sudionika u anketnom ispitivanju temeljio se na načelima pristupačnosti, dobrovoljnosti i motiviranosti za sudjelovanje u ispitivanju. Anketni upitnik proveden je online i sastojao se od 31 pitanja. Svi prikupljeni podaci su povjerljivi i korišteni su isključivo u svrhu analize rezultata za cilj ispitivanja. Prvim skupom pitanja prikupljeni su opći sociodemografski podaci, zatim slijedi prikaz specifičnih obilježja vezanih uz invaliditet te skup pitanja vezanih uz potrošnju energije

Prikaz rezultata je opisnog karaktera.

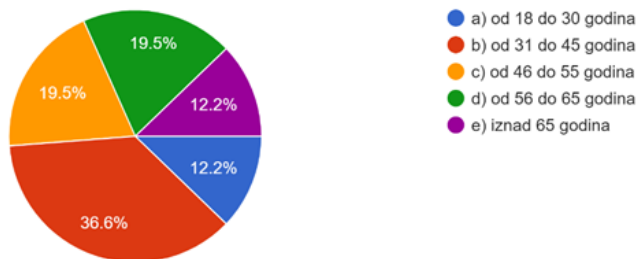
Rezultati:

1. Sociodemografski podaci

Većina ispitanika, njih 30 (36, 6%) u dobi je od 31 do 45 godina, dok je u dobi iznad 65 godina sudjelovalo najmanje ispitanika, njih 10, odnosno (12, 2%).

1. Koliko imate godina?

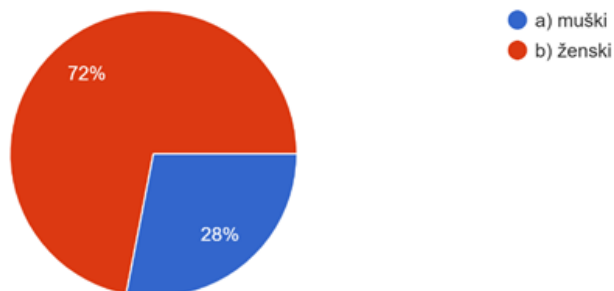
82 responses

U anketnom ispitivanju sudjelovale su 82 osobe od kojih je 59 žena (72%) i 23 muškaraca (28%).

2. Spol

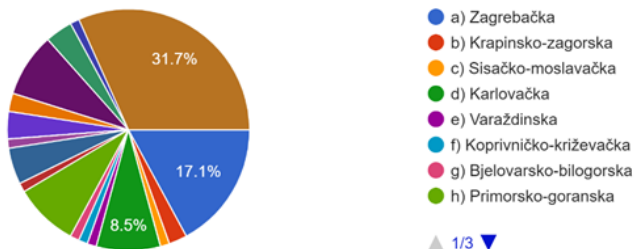
82 responses

Najviše je ispitanika, njih 26 (31,7%), s područja Grada Zagreba, dok je najmanje ispitanika, i to po 1 ispitanik, točnije (1,2%) iz Međimurske županije, Ličko-senjske županije, Požeško-slavonske županije, Bjelovarsko-bilogorske županije, Koprivničko-križevačke, Sisačko-moslavačke, te Varaždinske županije.

3. Županija u kojoj živite

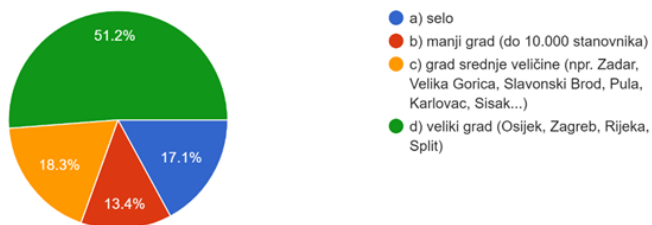
82 responses

U velikom gradu živi najveći broj sudionika, njih 42 (51,2%), dok ih najmanje živi u manjem gradu, odnosno njih 11 (13,4%).

4. Mjesto prebivališta

82 responses

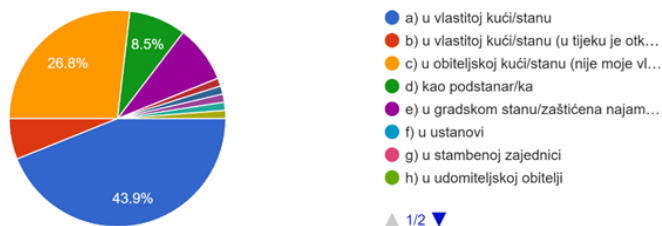
U vlastitoj kući ili stanu živi najveći broj ispitanika, njih 36 (43,9%). U obiteljskoj kući ili stanu koji nisu u njihovu vlasništvu živi 22 ispitanika (26,8%), 5 ispitanika (6,1%) živi u kući ili stanu koje trenutačno otkupljuju, 7 (8,5%) ispitanika živi u unajmljenom stanu ili kući, 7 (8,5%) ispitanika živi u gradskom stanu/zaštićena najamnina.

Najmanje ispitanika, 1 ispitanik, odnosno (1,2%) živi u gradskom stanu, u stanu u vlasništvu države, u stanu u suvlasništvu, u stanu HŽ-a infrastrukture ili kao zaštićeni najmoprimac u privatnom stanu

U ustanovi, stambenoj zajednici ili udomiteljskoj obitelji ne živi nijedan ispitanik.

5. Trenutačno živite:

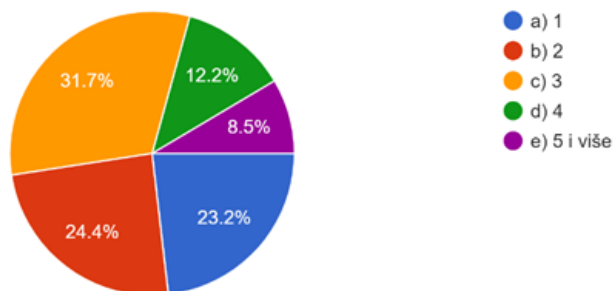
82 responses

Većina ispitanika, njih 20 (24,4%), živi u kućanstvu koje broji 2 člana, dok ih najmanje, njih 7 (8,5%), živi u kućanstvima koja broje 5 ili više članova. U samačkom kućanstvu živi 19 (23,2%) ispitanika.

6. Koliki je broj članova Vašeg kućanstva, uključujući i Vas?

82 responses

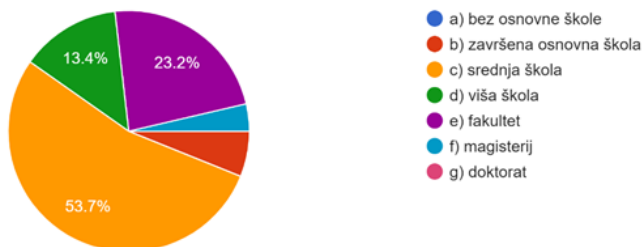

Prema najvišem stečenom stupnju obrazovanja najviše ispitanika, njih 44 (53,7%), ima srednjoškolsko obrazovanje, dok ih je 5 (6,1%) završilo samo osnovnu školu. Visoko obrazovanje steklo je 33 (26,9%) ispitanika [fakultet 19 (23,2%), magisterij 3 (3,7%)].

Doktorat nije završio nitko, dok je višu školu završilo 11 ispitanika (13, 4%).

7. Koji ste stupanj obrazovanja stekli?

82 responses

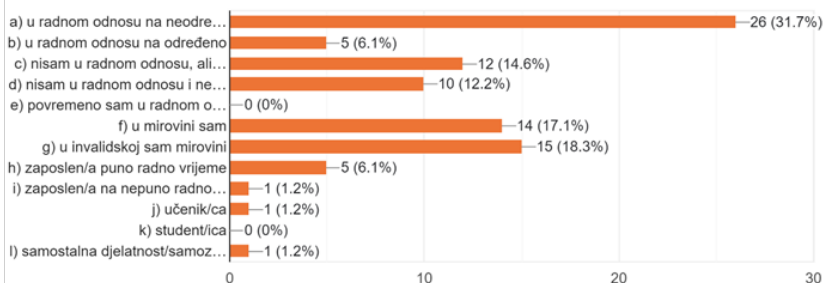

U radnom odnosu na neodređeno najviše je ispitanika, njih 26 (31,7%) dok ih je u radnom odnosu na određeno 5 (6,1%). U invalidskim mirovinama je 15 (18,3%) ispitanika. Učenika je 1 (1,2%). 12 ispitanika (14,6%) nisu u radnom odnosu, ali aktivno traže posao, dok ih 10 (12,2%) nije u radnom odnosu i ne traži posao.

U kategoriji samostalna djelatnost/samozaposlen_a je 1 ispitanik (1,2%).

8. Kakav je Vaš radni status? (Možete označiti više odgovora)

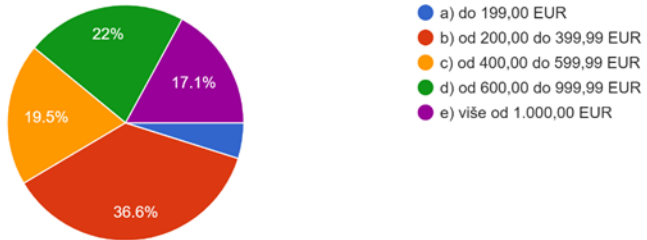
82 responses

Većina ispitanika, njih 30 (36,6%), ima osobna primanja u iznosu od 200,00 do do 399,99 eura, 18 ispitanika (22%) ima primanja u iznosu od 600,00 do 999,99 eura, 16 ispitanika (19,5%) ima primanja od 400,00 do 599,99 eura, a 14 ispitanika (17,1%) ima primanja veća od 1.000,00 eura. Najmanje ispitanika, njih 4, odnosno (4,9%) ima osobna primanja do 199.000 eura.

9. Kolika su vaša osobna primanja (plaća, mirovina,...)?

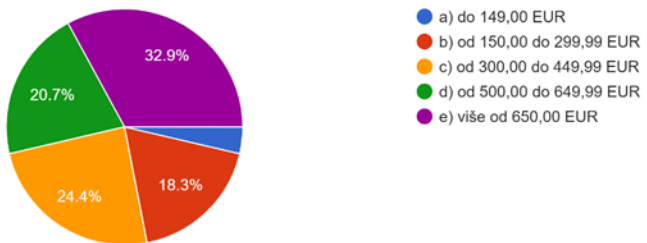
82 responses

Ukupna prosječna primanja po članu kućanstva više od 650,00 eura ima najveći broj ispitanika, njih 27 (32,9%), dok najmanje ispitanika, njih 3 (3,7%), ima do 149,00 eura. U prosjeku od 300,00 do 449,99 eura po članu kućanstva prima 20 (24,4%), 17 ispitanika (20,7%) ima primanja u iznosu od 500,00 do 649,99 eura, a 15 ispitanika (18,3%) žive u kućanstvima koja imaju primanja po članu u iznosu od 150,00 do 299,99 eura.

10. Kolika su ukupna prosječna primanja po članu Vašeg kućanstva?

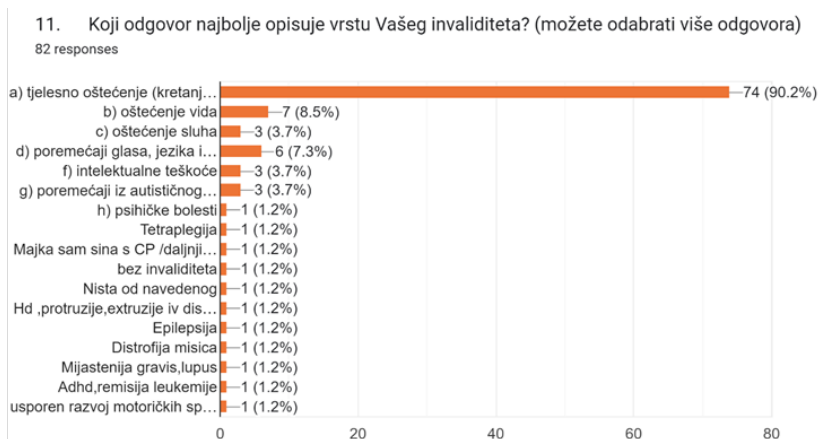
82 responses

2. Specifična obilježja vezana uz invaliditet

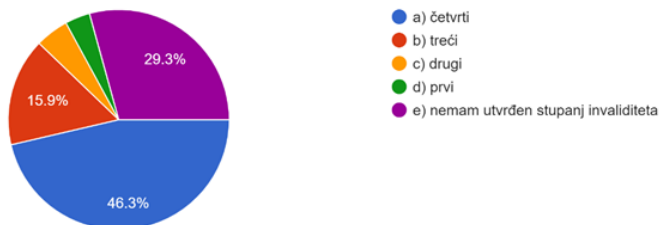
Najviše ispitanika, njih 74 (90,2%), prema vrsti invaliditeta navodi tjelesno oštećenje. Zatim slijedi 7 ispitanika s oštećenjem vida (8,5%), 6 s poremećajima glasa, jezika i govora (7,3%), 3 s oštećenjem sluha (3,7%), 3 s intelektualnim teškoćama (3,7%), 3 s poremećajima autističnog spektra (3,7%).

U ostalim kategorijama prema vrsti invaliditeta izjašnjava se po jedan ispitanik (1,2%).

Najvećem broju ispitanika, njima 38, utvrđena je težina invaliditeta 4. stupnja (46,3%), 13 ispitanika ima utvrđen 3. stupanj invaliditeta (15,9%), 2. stupanj invaliditeta imaju 4 ispitanika (4,9%) dok je 1. stupanj invaliditeta utvrđen kod 3 ispitanika (3,7%). Bez utvrđenog stupnja invaliditeta je 24 (29,3%) ispitanika.

12. Koji stupanj invaliditeta Vam je utvrđen?
82 responses

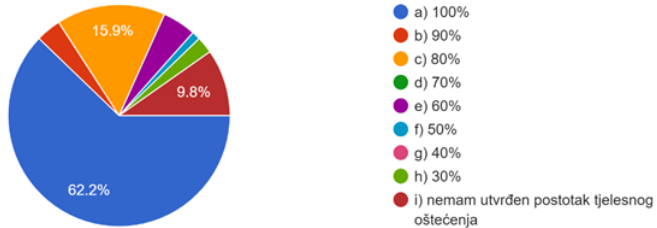

Kod najviše ispitanika, njih 51 (62,2%), utvrđeno je 100% tjelesno oštećenje, dok 8 ispitanika nema utvrđen postotak tjelesnog oštećenja (9,8%).

13. Koliki je Vaš utvrđeni postotak tjelesnog oštećenja?

82 responses

3. Skup pitanja vezanih uz potrošnju energije

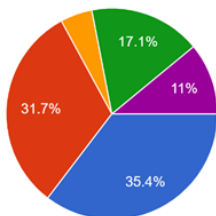
Najveći prosječni mjesečni izdatak koji se izdvaja za energiju je 550,00 eura, dok je najmanji izdatak 12,42 eura.

Najmanje je ispitanika njih 10, odnosno (12,20%) kojima su od početka energetske krize mjesečni izdaci za energiju porasli za 0-15%, dok su za najviše ispitanika, njih 16, odnosno (19,51%) mjesečni izdaci porasli od 20 do 40%.

Najviše ispitanika, njih 29, odnosno (35,4%) ocijenili su svoju mogućnost podmirivanja računa za energiju kao lošiju nego prije energetske krize. Naglašena je štednja i pažljivije upravljanje potrošnjom. 26 ispitanika, odnosno njih (31,7%) smatraju da su ostali relativno stabilni u podmirenju računa za energiju te su uspjeli pronaći načine kako da ostanu unutar budžeta. Zbog energetske krize 14 ispitanika (17,1%) imaju problema s podmirenjem računa, a troškovi su im se povećali, 9 ispitanika (11%) ne mogu ocijeniti svoju mogućnost podmirenja računa za energiju. Najmanje je ispitanika, njih 4 (4,9%) koji su s obzirom na energetske krizu ocijenili svoju mogućnost podmirivanja računa za energiju istu kao prije. Unaprijedili su svoju energetske učinkovitost i traže alternativne izvore energije.

16. Kako biste ocijenili svoju platežnu mogućnost podmirenja računa za energiju u usporedbi s razdobljem prije energetske krize? Izaberite tvrdnju s kojom se najviše slažete.

82 responses

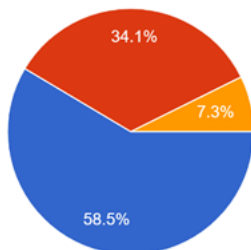

- a) Ocijenio/la bih svoju mogućnost podmirivanja računa za energiju kao l...
- b) Mislim da sam ostao/la relativno stabilan/na u podmirenju računa za en...
- c) S obzirom na energetske krizu, ocijenio/la bih svoju mogućnost podmi...
- d) Nažalost, zbog energetske krize, imam problema s podmirenjem račun...
- e) Ne mogu ocijeniti svoju mogućnost podmirenja računa za energiju.

Većina ispitanika, njih 48 (58,5%) morala je prilagoditi svoj životni stil da bi podmirili troškove energije, dok 28 ispitanika (34,1%) nije moralo prilagoditi svoj životni stil.

17. Jeste li morali prilagoditi svoj životni stil da biste podmirili troškove energije?

82 responses

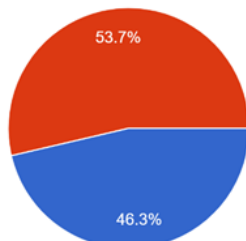

- a) Da
- b) Ne
- c) Ne znam

Većina ispitanika, njih 44 (53,7%) morala je potrošiti dodatni novac na promjenu sustava grijanja/hlađenja.

19. Jeste li morali potrošiti dodatni novac na promjenu sustava grijanja/hlađenja?

82 responses

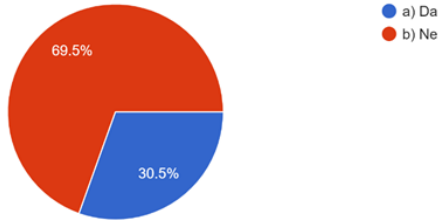

- a) Da
- b) Ne

Većina ispitanika, njih 57 odnosno (69,5%) nije tražila pomoć od države ili društvenih organizacija za rješavanje energetskih potreba, dok je njih 25 (30,5%) tražilo pomoć.

20. Jeste li tražili pomoć od države ili društvenih organizacija za rješavanje vaših energetskih potreba?

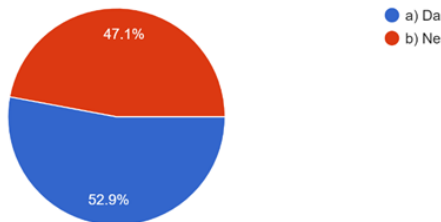
82 responses

Svi ispitanici koji su tražili pomoć od države ili društvenih organizacija za rješavanje energetskih potreba su istu pomoć i dobili. Njih 27, odnosno (52,9%) primili su financijsku pomoć ili potporu za podmirenje uvećanih troškova uzrokovanih energetskom krizom. 31 ispitanik nije odgovorio na pitanje.

21. Ako je odgovor na prethodno pitanje "Da", jeste li primili bilo kakvu financijsku pomoć ili potporu za podmirenje uvećanih troškova uzrokovanih energetskom krizom?

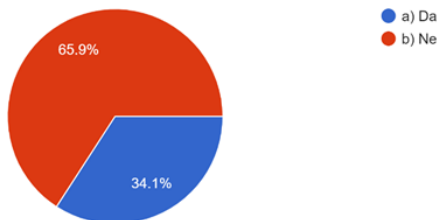
51 responses

Većina ispitanika, njih 54, odnosno (65,9%) nije razmotrilo prelazak na obnovljive izvore energije kao odgovor na energetsku krizu.

22. Jeste li razmotrili prelazak na obnovljive izvore energije kao odgovor na energetska krizu?

82 responses

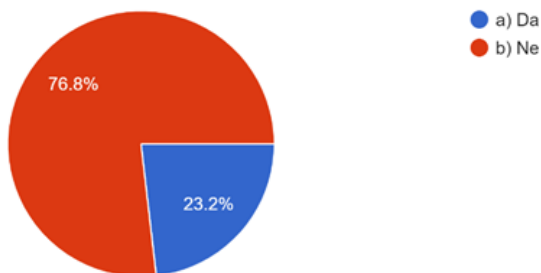

4. Životni stil i zdravlje

Većina ispitanika, njih 63 (76,8%) ne oslanja se na medicinsku opremu koja zahtijeva stalno napajanje, dok se njih 19 (23,2%) oslanja na medicinsku opremu takve vrste.

23. Oslanjate li se na medicinsku opremu koja zahtijeva stalno napajanje?

82 responses

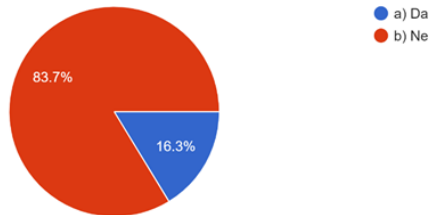

Ispitanici koji se oslanjaju na medicinsku opremu koja zahtijeva stalno napajanje, suočili su se s poteškoćama u pristupu takvoj opremi, točnije njih 7, odnosno (16,3%).

Najviše ispitanika njih 36 (83, 7%) nema poteškoća u pristupu medicinskoj opremi koja zahtijeva stalno napajanje, dok 39 ispitanika nije odgovorilo na ovo pitanje.

24. Ako je odgovor na prethodno pitanje „Da“, jeste li se suočili s poteškoćama u pristupu takvoj opremi?

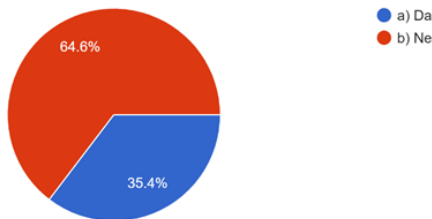
43 responses

Većina ispitanika, njih 53 (64,6%) nije doživjelo zdravstvene komplikacije ili pogoršanje invaliditeta zbog problema povezanih s energijom.

25. Jeste li doživjeli zdravstvene komplikacije ili pogoršanje vašeg invaliditeta zbog problema povezanih s energijom (npr. ekstremne temperature, nedostatak grijanja/hlađenja)?

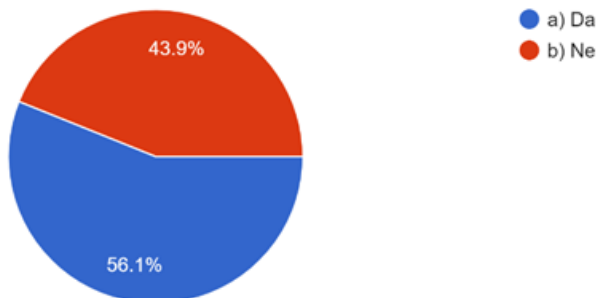
82 responses

Energetska kriza je za većinu ispitanika utjecala na mobilnost i putovanja, točnije za njih 46 (56,1%).

26. Je li energetska kriza utjecala na vašu mobilnost i putovanja?

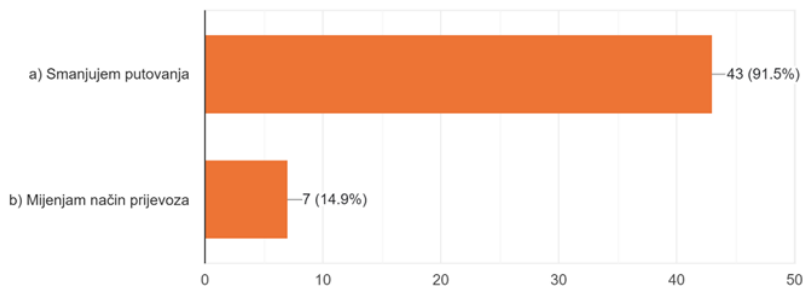
82 responses

Za većinu ispitanika na koje energetska kriza utječe na mobilnost i putovanja, rješenje je smanjiti putovanja, točnije za njih 43, odnosno (91,5%). Njih 7, odnosno (14,9%) mijenja način putovanja, dok ostalih 35 ispitanika nisu odgovorili na ovo pitanje.

27. Ako je odgovor na prethodno pitanje "Da", što poduzimate?

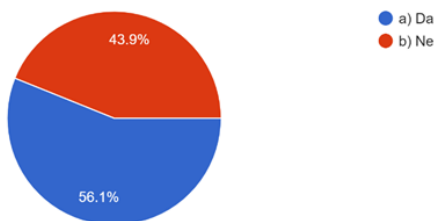
47 responses

Za većinu ispitanika, njih 46 (56,1%) stavovi prema klimatskim promjenama promijenili su se uslijed energetske krize.

28. Jesu li se vaši stavovi prema klimatskim promjenama promijenili uslijed energetske krize?

82 responses

Dostupnost informacija

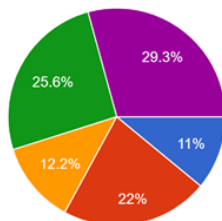
Većina ispitanika, njih 24, odnosno (29,3%) treba više informacija o konkretnim mjerama i rezultatima koje su postigli vlada i energetske kompanije kako bih mogli dati pouzdanu ocjenu, a 21 ispitanik, odnosno (25,6%) ocijenili bi napore vlade i energetske kompanije kao prosječne, te smatraju da je određeni napredak postignut, unatoč brojnim izazovima koje treba rješavati. Ispitanika koji smatraju da su naponi vlade i energetske kompanije nedovoljni te da bi trebali brže prelaziti na obnovljive izvore energije i smanjivati emisije stakleničkih plinova kako bi se spriječila daljnja pogoršanja energetske krize i klimatskih problema, ima 18, točnije (22%).

10 ispitanika (12,2%) smatra da je vlada donijela dobre politike, ali energetske kompanije se često usredotočuju na profit umjesto na održivost te smatraju da je potrebno strože reguliranje i kontrola kako bi se osiguralo da svi rade zajedno na rješavanju problema.

Najmanje je onih, njih 9, odnosno (11%), koji smatraju da su vlade i energetske kompanije izvrsno radile u rješavanju energetske krize, te vide značajno povećanje ulaganja u obnovljive izvore energije i energetske učinkovitost, što će dugoročno smanjiti ovisnost o fosilnim gorivima.

29. Kako biste ocijenili napore vlade i energetske kompanije u rješavanju energetske krize? Izaberite tvrdnju s kojom se najviše slažete.

82 responses

- a. Vlada i energetske kompanije su izvrsno radile u rješavanju energetske...
- b. Napori vlade i energetske kompanije su nedovoljni. Trebali bi brže prelaziti...
- c. Vlada je donijela dobre politike, ali energetske kompanije se često usred...
- d. Ocijenio/la bih napore vlade i energetske kompanije kao prosječne...
- e. Nisam siguran/a. Trebam više informacija o konkretnim mjerama i re...

Većina ispitanika, njih 24 (29,3%) smatra da su informacije o energetskej krizi dostupne, ali nisu uvijek jasne i lako razumljive za širu javnost, te se ponekad suočavaju s problemima komunikacije koji otežavaju razumijevanje ozbiljnosti krize i koraka koje trebaju poduzeti.

10 ispitanika, odnosno njih (12,2%) smatra da je dostupnost informacija o energetskej krizi i načinima kako se nositi s njom izvrsna. Smatraju da su informacije široko dostupne putem interneta, medija, znanstvenih studija i vlada te da građani imaju pristup obilju podataka i resursa kako bi bolje razumjeli problem i pridonijeli rješenjima.

12 ispitanika, odnosno njih (14,6%) smatra da je dostupnost informacija nepotpuna i nedovoljna za potpuno razumijevanje energetske krize.

Da su informacije prenapuhane i često oblikovane u svrhu političkih ciljeva smatra 14 ispitanika, njih (17,1%). Također smatraju da postoji zbunjenost i nepovjerenje u vezi s informacijama koje su dostupne, što otežava donošenje informiranih odluka.

13 ispitanika, odnosno njih (15,9%) smatra da su informacije dostupne, ali da nedostaje suradnje i akcije među različitim sektorima i državama kako bi se rješavala energetska kriza.

Najmanje ispitanika, njih 9 (11%) smatra da je dostupnost informacija o energetskej krizi dobra, ali nedostaje praktičnih uputa i resursa kako se nositi s njom. Također smatraju da se ljudi suočavaju s problemom nedostatka konkretnih smjernica o tome što mogu učiniti kako bi doprinijeli rješenju krize.

30. Kako biste ocijenili dostupnost informacija o energetskej krizi i načinima kako se nositi s njom? Izaberite tvrdnju s kojom se najviše slažete.

82 responses

Neki od ispitanika su naveli da ne znaju ili nemaju prijedloge ili sugestije za poboljšanje pružanja podrške osobama s invaliditetom tijekom energetske krize, dok neki od ispitanika smatraju da je potrebno zadržati i povećati financijsku potporu za sufinanciranje troškova električne energije, plina i toplinske energije.

Neki od prijedloga su:

- Pojednostaviti dokumentaciju potrebnu za prijave na pozive energetske obnove.
- Veća naknada za ugrožene kupce energenata, veća invalidnina ili veća potpora za obrtnike s invaliditetom. Naknada za obrtnike se nije nimalo povisila.
- Trebalo bi osigurati obnovljive izvore energije radi manjih troškova i sigurnosti.
- Poboljšanje informacija potrebnih za ostvarenje energetske pogodnosti.
- Financijska potpora države osobama koje nisu u stanju koristiti energetske izvore iz samostalnih izvora prihoda.
- Osigurati popuste na cijene energenata za osobe s invaliditetom
- Dodatne edukacije, redovito informiranje i podrška.
- Povećanje penzije sukladno povećanju izdataka.
- Omogućiti vaučer za niže kategorije osoba s invaliditetom.
- Poticaji za kupovinu osobnih automobila na električni pogon.
- Subvencioniranje za obnovljive izvore energije ili financiranje solarnih panela za kućanstva od strane države.

Zaključna razmatranja:

Iz analize rezultata istraživanja o utjecaju energetske krize na osobe s invaliditetom, vidljivo je da kriza u većoj ili manjoj mjeri utječe na svakodnevni život ispitanika. Iako financijski izdaci variraju, utvrđeno je da je veći dio ispitanika osjetio povećanje mjesečnih izdataka, a za neke je to rezultiralo i poteškoće u podmirivanju istih. Raznolikost primanja među ispitanicima također ukazuje i na kompleksnost ekonomske situacije unutar uzorka. Važno je naglasiti kako je prilagodba životnog stila bila nužna za većinu ispitanika zbog čega je za većinu njih došlo do smanjenja mobilnosti i putovanja. Više od polovice odlučilo se smanjiti putovanja kao odgovor na povećane troškove energije, dok je manji postotak promijenio način putovanja. Što se tiče zdravstvenih stanja ispitanika, većina ih nema zdravstvene komplikacije ili pogoršanje invaliditeta zbog problema povezanih s energetsom krizom, što nam ukazuje da većina ispitanika zadržava relativnu stabilnost u zdravstvenom stanju.

Ispitanici koji se oslanjaju na medicinsku opremu koja zahtijeva stalno napajanje ponekad su suočeni s poteškoćama u pristupu takvoj opremi, čime se ukazuje na važnost održavanja stabilnosti energetskeg sustava kako bi se osigurala neprekidna dostupnost medicinskih uređaja.

Nadalje, većina ispitanika izražava potrebu za boljim informacijama o energetskeg krizi. Dok neki smatraju da su informacije dostupne, ali nedovoljno jasne, drugi ih vide kao nedostatne što ukazuje na potrebu za poboljšanjem komunikacije između vlada, energetskeg kompanije sa širom javnosti. To uključuje i potrebu za jasnim i lako razumljivim informacijama, posebno o mjerama koje vlada i energetske kompanije poduzimaju. Također, utvrđeno je i da je energetska kriza povećala razinu svijesti o klimatskim promjenama. No, unatoč tome, većina ispitanika nije razmotrila prelazak na obnovljive izvore energije što ukazuje na potrebu za edukacijom i promicanjem održivijih energetskeg opcija. Ističe se i potreba za dostatnom financijskom podrškom, praktičnim smjernicama, učinkovitim politikama i mjerama kao ključnim faktorima koji bi osobama s invaliditetom omogućili održivu energetskeg budućnost.